

Προβλέψεις για τον Αθλητισμό στο Σχέδιο Ανάν για την Επίλυση του Κυπριακού Ζητήματος

Σ. Τριανταφύλλου^{1*}, Δ. Γαργαλιάνος²

¹Πάντειο Πανεπιστήμιο

²Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν να διερευνήσει τις προβλέψεις που υπάρχουν για τον αθλητισμό στο Σχέδιο Ανάν για την Κύπρο. Διαπιστώθηκε ότι οι προβλέψεις αυτές ήταν έμμεσες και οι σχετικές αρμοδιότητες δίνονταν στις συνιστώσες πολιτείες και όχι σε ομοσπονδιακή κυβέρνηση, συνεπώς το προτεινόμενο κράτος ήταν συνομοσπονδιακού χαρακτήρα. Η υιοθέτηση του Σχεδίου αυτού θα δημιουργούσε μία σειρά από προβλήματα στην αθλητική εκπροσώπηση του νέου κράτους σε διεθνές επίπεδο. Έτσι, ο αθλητισμός, αν και μπορεί να φέρει πιο κοντά Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους, οι οποίοι μετά την εισβολή του 1974 έχουν αποξενωθεί πλήρως, δεν αξιοποιήθηκε επαρκώς.

Λέξεις κλειδιά: Κύπρος, Ομοσπονδία, Συνομοσπονδία.

Εισαγωγή

Το Κυπριακό ζήτημα είναι ένα μεγάλο και ανοιχτό εθνικό θέμα της Ελλάδας και, συνεπώς μία σημαντική προτεραιότητα της εξωτερικής πολιτικής της χώρας. Ο Γιανναράς¹ υποστηρίζει ότι «...με αφορμή (όχι αιτία) το Κυπριακό, η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα του δυτικού 'στρατοπέδου' που βγήκε από τον Ψυχρό Πόλεμο με σαφή γεωπολιτική συρρίκνωση και με το διεθνές της κύρος καίρια μειωμένο».

Ο διεθνής «παράγοντας» επιχείρησε αρκετές φορές να δώσει λύση στο Κυπριακό με παρεμβάσεις και σχέδια που κατά καιρούς εκτόνησε και υπέβαλλε στις δύο πλευρές. Το τελευταίο σχέδιο υποβλήθηκε το 2004 και ήταν μία από τις μεγαλύτερες διπλωματικές προσπάθειες που ανέλαβε ποτέ ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για οποιοδήποτε θέμα². Τόσο οι ΗΠΑ, όσο και η Βρετανία το θεωρούσαν ως μία πολύ καλή ευκαιρία για να διευθετηθεί το ζήτημα αυτό. Από το όνομα του τότε

¹ Γιανναράς Χρήστος: *Πολιτιστική διπλωματία: Προθεωρία ελληνικού σχεδιασμού*. Ίκαρος, Αθήνα² 2003, σελ. 246.

² Συρίγος Άγγελος: *Σχέδιο Ανάν: Οι κληρονομίες του παρελθόντος και οι προοπτικές του μέλλοντος*. Πατάκης, Αθήνα 2005, σελ. 39.

Διεύθυνση αλληλογραφίας:

Σωτήριος Τριανταφύλλου
Εργαστηριακός συνεργάτης ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας
Υπ. διδάκτορας, Τμήμα Επικοινωνίας Μέσων & Πολιτισμού,
Πάντειο Πανεπιστήμιο
Καραϊσκάκη 39, 14123, Λυκόβρυση, Αθήνα
E-mail: sotistr1@yahoo.gr

Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ Coffee Anan ονομάστηκε «Σχέδιο Ανάν»³ (στην συνέχεια Σχέδιο). Ομάδες εμπειρογνομόνων εργάστηκαν επί 17 μήνες και παρήγαγαν ένα ογκωδέστατο και λεπτομερέστατο πόνημα 9.000 σελίδων, το οποίο περιελάμβανε, μεταξύ άλλων, μία θεμελιώδη συμφωνία, τρία συντάγματα, τρεις ομοσπονδιακούς συνταγματικούς νόμους, 35 ομοσπονδιακούς νόμους, τρεις συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ του ομοσπονδιακού κράτους και των δύο πολιτειών, έναν κατάλογο με 1.134 διεθνείς συνθήκες που επρόκειτο να δεσμεύουν το νέο κράτος, τρία συμπληρωματικά πρωτόκολλα σε διεθνείς συνθήκες του 1960, τα ακριβή όρια των εδαφικών διευθετήσεων μεταξύ των δύο πολιτειών και την λειτουργία της Επιτροπής που θα αναλάμβανε να διευθετήσει τα περιουσιακά ζητήματα⁴.

Το Σχέδιο έφθασε πιο κοντά από οποιοδήποτε άλλο στο να γίνει αποδεκτό και να τεθεί σε εφαρμογή. Όμως, σε ταυτόχρονα δημοψηφίσματα που πραγματοποιήθηκαν στις 24 Απριλίου 2004 οι Τουρκοκύπριοι το αποδέχτηκαν με ποσοστό 64,91% (επί 77.646 ψήφων), ενώ οι Ελληνοκύπριοι το καταψήφισαν με ποσοστό 75,83% (επί 313.704 ψήφων)⁵, οπότε δεν υιοθετήθηκε, αφού σύμφωνα με τις διατάξεις του Σχεδίου (Προσάρτημα ΙΧ, άρθρο 1, παρ. 2) για να υιοθετηθεί έπρεπε να το αποδεχτούν και τα δύο μέρη.

Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας

Στην ανασκόπηση της βιβλιογραφίας γίνεται μία θεωρητική προσέγγιση για το Κυπριακό ζήτημα και τις προσπάθειες που έγιναν για την επίλυσή του⁶ και αναλύεται η πορεία του προβλήματος από τη δεκαετία του 1950 μέσα από όλα τα κρίσιμα στάδια που αυτό διήλθε (διακοινοτικές ταραχές και απόσυρση των Τουρκοκύπριων από την διοίκηση του κράτους, τουρκική εισβολή). Το Σχέδιο του 2004 στηρίχθηκε σε προηγούμενα σχέδια⁷ και οι προβλέψεις του για τον αθλητισμό ήταν έμμεσες και προβληματικές (άρθρα 14 και 18 του Συντάγματος του Σχεδίου). Ακόμα, γίνεται αναφορά στη συμβολή του αθλητισμού στην προσέγγιση των δύο κοινοτήτων, οι οποίες μετά το 1963 και ειδικά μετά την εισβολή του 1974, αποξενώθηκαν πλήρως. Αναφέρονται παραδείγματα προσέγγισης και συνύπαρξης Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων μέσω του αθλητισμού, ενώ γίνεται και αναφορά στην περίπτωση του ποδοσφαίρου και τις συνομιλίες της περιόδου 2008-2013 υπό την UEFA και την FIFA ανάμεσα στην Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου (ΚΟΠ) και Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου των Κατεχόμενων για ενοποίηση του αθλήματος στο νησί.

³ Σχέδιο Ανάν «The Annan Plan». Ημερομηνία ανάκτησης 17.02.2016, από: <http://www.hri.org/docs/annan/>.

⁴ Συρίγος: Σχέδιο, σελ. 39, 40, 157.

⁵ Συρίγος: Σχέδιο, σελ. 135.

⁶ Ηρακλείδης, Αλέξης: *Το Κυπριακό Πρόβλημα: 1947-2004: Από την ένωση στη διχοτόμηση*; Σιδέρης, Αθήνα 2006, σελ. 89-126. Καραμπούρνης, Χάρης: *Κύπρος. Από την εισβολή στην ένταξη*. Σάκκουλας, Αθήνα 2003, σελ. 182,183,184. Κρανιδιώτης, Νίκος: *Δύσκολα χρόνια: Κύπρος 1950-1960*. Εστία, Αθήνα 1981, σελ. 93,95. Λυγερός, Σταύρος: *Κύπρος: Στα όρια του αφανισμού*. Νέα Σύνορα-Λιβάνη, Αθήνα 1993, σελ. 69. Οζκιούρ, Οζντεμίρ: *Η Κύπρος στη ζωή μου: Μαρτυρία ενός Τουρκοκύπριου διπλωμάτη*. Μίφρ. Γιάννης Λάμπρας, Καστανιώτης, Αθήνα 2000, σελ. 17, 201, 275. Ριζάς, Σωτήρης: *Ένωση, διχοτόμηση, ανεξαρτησία: Οι ΗΠΑ και η Βρετανία στην αναζήτηση λύσης για το Κυπριακό 1963-1967*. Βιβλιόραμα, Αθήνα 2000, σελ. 16, 17. Συρίγος: Σχέδιο, σελ. 90-113. Χατζηβασιλείου, Ευάνθης: *Το Κυπριακό ζήτημα: 1878-1960: Η συνταγματική πτυχή*. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998, σελ. 87, 90, 94, 105, 106, 109. Χριστοδουλίδης, Νίκος: *Τα σχέδια λύσης του Κυπριακού (1948-1978)*. Καστανιώτης, Αθήνα 2009, σελ. 44-235.

⁷ Συρίγος: Σχέδιο, σελ. 90, 91. Θεοφάνους, Ανδρέας: *Το Σχέδιο Ανάν και η ευρωπαϊκή επιλογή*. Παπαζήσης, Αθήνα 2003, σελ. 74, 75. Κωνσταντακόπουλος, Δημήτρης: *Η αρπαγή της Κύπρου: Το Σχέδιο Ανάν ως εργαλείο της αμερικανικής στρατηγικής στην Ευρώπη και τη Μεσόγειο*. Λιβάνης, Αθήνα 2004, σελ. 46, 93, 101, 119, 136, 142, 143. Lacher, Hannes & Kaymak, Erol, in 10 "Transforming identities: Beyond the politics of non-settlement in north Cyprus". *Mediterranean Politics*, 20 (2005), p. 147, 148.

Συμβολή του αθλητισμού στην προσέγγιση των δύο κοινοτήτων

Υπάρχουν πολλά παραδείγματα που δείχνουν ότι ο αθλητισμός θα μπορούσε να έχει προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες στην προσπάθεια για την επανένωση του νησιού. Μετά το άνοιγμα των διόδων από και προς τα Κατεχόμενα, τον Απρίλιο του 2003, Τουρκοκύπριοι αθλητές άρχισαν να προπονούνται στα ελεύθερα εδάφη, να εγγράφονται σε ελληνοκυπριακά σωματεία και να αγωνίζονται με την εθνική ομάδα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ένας από αυτούς είναι ο Τουρκοκύπριος αθλητής του στίβου Ζαφέρ Σουκουσιού, ο οποίος, μάλιστα, κέρδισε δύο χάλκινα μετάλλια (στα 800 και τα 1.500 μέτρα στον κλασικό αθλητισμό), με τα χρώματα της εθνικής Κύπρου στους αγώνες Μικρών Κρατών Ευρώπης (2005). Ο Σουκουσιού και άλλοι Τουρκοκύπριοι αθλητές έχουν εγγραφεί στο δυναμικό του Γυμναστικού Συλλόγου Λευκωσίας «Τα Παγκύπρια» και προπονούνται συστηματικά στις ελεύθερες περιοχές, με την υποστήριξη της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ερασιτεχνικού Αθλητικού Στίβου και της Κυπριακής Ολυμπιακής Επιτροπής.⁸ Με την ομάδα της Κυπριακής Δημοκρατίας συμμετείχε στους αγώνες της Κοινοπολιτείας (2008) και ένας ακόμη Τουρκοκύπριος αθλητής, ο αρσιβαρίστας Οσμάν Καν.⁹ Στους αγώνες αυτοκινήτου του Παγκυπρίου Πρωταθλήματος Drift τον Ιούνιο του 2016, συμμετείχαν 46 αθλητές, επτά από τους οποίους ήταν Τουρκοκύπριοι¹⁰, μεταξύ των οποίων και ο Ραούφ Ντεκτάς, εγγονός του πρώην ηγέτη των Τουρκοκυπρίων, γιος του Σερντάρ Ντενκτάς¹¹.

Ανάλογες περιπτώσεις υπήρχαν και πριν από την ανεξαρτησία του νησιού το 1960, αλλά και την περίοδο της κοινής ζωής των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων στην Κυπριακή Δημοκρατία που διήρκεσε μόλις τρία χρόνια (1960-1963). Τότε στα αθλητικά σωματεία της Κύπρου συνυπήρχαν Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι, χριστιανοί και μουσουλμάνοι. Στην «Μεγάλη Κυπριακή Εγκυκλοπαίδεια»¹² γίνεται αναφορά στον Γυμναστικό Σύλλογο Λευκωσίας «Τα Παγκύπρια», αθλητές και αθλήτριες του οποίου κέρδισαν πρώτες νίκες σε Πανελλήνιους αγώνες, επιτυγχάνοντας μάλιστα πανελλήνιες επιδόσεις. Μεταξύ των αθλητών που πέτυχαν νίκες αναφέρεται και το όνομα του Τουρκοκύπριου Οστούκ.

Επίσης: 1) μία από τις οκτώ ομάδες που μετείχαν στην ίδρυση της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου (ΚΟΠ), στις 23 Σεπτεμβρίου 1934, ήταν η τουρκοκυπριακή Nicosia Turkish Sports Club, 2) ένα από πέντε μέλη που ανέλαβαν να καταρτίσουν το πρώτο καταστατικό τη ΚΟΠ ήταν ο Τουρκοκύπριος φαρμακοποιός Μεντιμούντ Ασάφ, 3) ο πρόεδρος της ΚΟΠ προβλεπόταν από το καταστατικό πως θα ήταν πάντα Ελληνοκύπριος, ενώ ο αντιπρόεδρος και ένα μέλος της Πειθαρχικής Επιτροπής Τουρκοκύπριοι, 4) ο Ραούφ Ντεκτάς ως νέος δικηγόρος ήταν μέλος της Πειθαρχικής Επιτροπής της ΚΟΠ στο διάστημα 1947-1956, 5) στο πρωτάθλημα που διεξάγονταν στην ενιαία Κύπρο μετείχαν τόσο Ελληνοκυπριακές, όσο και Τουρκοκυπριακές ομάδες, 6) η Chetinkaya Turkish Guilds Sports Hearth (η οποία το 1949 συγχωνεύτηκε με την Nicosia Turkish Sports Club) κατέκτησε το Παγκύπριο πρωτάθλημα το 1950 και το 1954, καθώς και το κύπελλο το 1951 και το 1952 7) στις 4 - 9 Μαΐου 1954, μία εθνική ομάδα της υπό αγγλική διοίκηση Κύπρου, αποτελούμενη από δέκα Ελληνοκύπριους, πέντε Τουρκοκύπριους και έναν Αρμένιο της Κύπρου, έδωσε δύο φιλικά παιχνίδια στο Ισραήλ, με την ενδεκάδα να καταρτίζεται με βάση την απόδοση και την αξία των ποδοσφαιριστών και όχι με βάση την αναλογία του πληθυσμού, 8) τα αδέρφια Αλί Αχμέτ και Φικρέτ Αχμέτ αγωνιζόντουσαν στην ελληνοκυπριακή ομάδα Ανόρθωση της Αμμοχώστου, ο Ντερβίς Λατίφ στην Ένωση Πεζοπορικού Λάρνακας, ο Μεχμέτ Κεραμέζο στον Αρη Λεμεσού και ο Σεβίμ στην ΑΕΛ Λεμεσού.¹³

Ακόμη, στη διάρκεια της κοινής ζωής των δύο κοινοτήτων κανόνα αποτελούσε η διεξαγωγή φιλικών αγώνων στο ποδόσφαιρο ανάμεσα σε ελληνοκυπριακές και τουρκοκυπριακές ομάδες:

1) Στις 20 Δεκεμβρίου 1920 διεξήχθη φιλικός αγώνας ποδοσφαίρου ανάμεσα στον τουρκικό ποδοσφαιρικό όμιλο Λευκωσίας και τον ελληνοκυπριακό σύλλογο Αμμοχώστου. Όπως αναφέρει για αυτό τον αγώνα ο Αη¹⁴: «...το τεύχος του περιοδικού *Dogru Yol* της 20ης Δεκεμβρίου 1920, αναφέρει ότι ο τουρκικός ποδοσφαιρικός όμιλος της Λευκωσίας είχε έναν αγώνα με τον ελληνοκυπριακό σύλλογο της Αμμοχώστου. Κατά τη διάρκειά του, οι υποστηρικτές και των δύο ομάδων παρακολουθούσαν το παιχνίδι με πολύ ενθουσιασμό και φώναζαν 'μπράβο' για να επαινέσουν τους ποδοσφαιριστές των δύο ομάδων. Όταν τελείωσε ο αγώνας, οι οπαδοί πίστευαν ότι έληξε ισόπαλος και καθώς έφυγαν από το στάδιο φώναζαν «*Yasha*» (*Long Live*) και «*Zito*».

2) Στις 15 Φεβρουαρίου 1921 διεξήχθη ποδοσφαιρικό τουρνουά με την ονομασία *Βραβεία Ποδοσφαίρου*. Τον τίτλο κατέκτησε ο Ελληνοκυπριακός Όμιλος Λευκωσίας και ο Τουρκικός Όμιλος Λευκωσίας κατατάχθηκε δεύτερος.

3) Το 1929 ξεκίνησαν σχολικοί αγώνες ποδοσφαίρου ανάμεσα σε σχολεία Ελληνοκύπριων, Τουρκοκύπριων και Αρμενίων.¹⁵

4) Στις 25 Δεκεμβρίου 1930 διεξήχθη ποδοσφαιρικός αγώνας ανάμεσα στην τουρκική ομάδα της Λευκωσίας και την ελληνοκυπριακή ομάδα της Λευκωσίας ΑΠΟΕΛ (Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Όμιλος Ελλήνων Λευκωσίας), στον οποίο επικράτησε με 4-2 η τουρκική ομάδα.

5) Στις 24 Μαΐου 1938, οι ελληνοκυπριακές ομάδες Trust της Λευκωσίας και ο Πεζοπορικός της Λάρνακας έδωσαν φιλανθρωπικού χαρακτήρα αγώνα, τα έσοδα του οποίου διατέθηκαν στα θύματα του σεισμού του Kirsehir της Τουρκίας, ενώ ο ΑΠΟΕΛ διοργάνωσε χορό για να βοηθήσει με τα έσοδα τους σεισμοπαθείς. Ο Αη αναφέρει για το γεγονός αυτό¹⁶: «...αυτές οι φιλανθρωπικού χαρακτήρα κινήσεις έγιναν μετά από έκκληση που απηύθυνε ο αναπληρωτής Αρχιεπίσκοπος της Ελληνοκυπριακής Ορθόδοξης Εκκλησίας Λεόντιος στην κοινότητά του για τη συλλογή χρημάτων για τα θύματα του σεισμού, τη στιγμή που ο Τουρκοκύπριος εκπρόσωπος και ο θρησκευτικός ηγέτης των Τουρκοκυπρίων παρέμειναν σιωπηλοί».

Στον αθλητισμό τα προβλήματα μεταξύ των δύο κοινοτήτων ξεκίνησαν το 1955, μετά την ίδρυση της ΕΟΚΑ. Με αφορμή την απόφαση της ΚΟΠ που δεν τους έδινε άδεια να αγωνιστούν σε γήπεδα ελληνοκυπριακών ομάδων, στις 30 Οκτωβρίου 1955 οι τουρκοκυπριακές ομάδες αποχώρησαν από το ενιαίο πρωτάθλημα και ίδρυσαν την Τουρκοκυπριακή Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία.¹⁷

Το 2008, σε μία προσπάθεια ενοποίησης του αθλήματος στην Κύπρο και με την έγκριση της UEFA και της FIFA, η ΚΟΠ ξεκίνησε συνομιλίες με την Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου των Κατεχόμενων. Μετά από αρκετά χρόνια οι συνομιλίες κατέληξαν σε συμφωνία και στις 5 Νοεμβρίου 2013, στη Ζυρίχη, παρουσία του τότε προέδρου της FIFA Sepp Blatter και του τότε προέδρου της UEFA Michel Platini, η ΚΟΠ και η Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου των Κατεχόμενων συνυπέγραψαν συμφωνία με την ονομασία «Προσωρινή Διευθέτηση του Ποδοσφαίρου στην Κύπρο», η οποία προβλέπει ότι υπεύθυνη για το ποδόσφαιρο σε όλο το νησί (συνεπώς και στα Κατεχόμενα) είναι η ΚΟΠ και ότι για να νομιμοποιηθεί η Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου των Κατεχόμενων πρέπει να υποβάλει αίτηση για να ενταχθεί σε αυτή ως Ένωσή της.¹⁸ Την ημέρα της υπογραφής της Συμφωνίας ο Sepp Blatter, στην επίσημη δήλωσή του ανέφερε τα παρακάτω: «...η Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου και η Τουρκοκυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου δίνουν σήμερα σε όλο τον κόσμο ένα εξαιρετικό παράδειγμα για το πώς υπάρχουν πολλά παραδείγματα που δείχνουν ότι ο αθλητισμός θα μπορούσε να έχει προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες στην προσπάθεια για την επανένωση του νησιού. Μετά το άνοιγμα των διόδων από και προς τα Κατεχόμενα, τον Απρίλιο του 2003, Τουρκοκύπριοι αθλητές άρχισαν να προπονούνται στα ελεύθερα εδάφη, να εγγράφονται σε ελληνοκυπριακά σωματεία και να αγωνίζονται με την εθνική ομάδα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ένας από αυτούς

είναι ο Τουρκοκύπριος αθλητής του στίβου Ζαφέρ Σουκουσιού, ο οποίος, μάλιστα, κέρδισε δύο χάλκινα μετάλλια (στα 800 και τα 1.500 μέτρα στον κλασικό αθλητισμό), με τα χρώματα της εθνικής Κύπρου στους αγώνες Μικρών Κρατών Ευρώπης (2005). Ο Σουκουσιού και άλλοι Τουρκοκύπριοι αθλητές έχουν εγγραφεί στο δυναμικό του Γυμναστικού Συλλόγου Λευκωσίας «Τα Παγκύπρια» και προπονούνται συστηματικά στις ελεύθερες περιοχές, με την υποστήριξη της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ερασιτεχνικού Αθλητικού Στίβου και της Κυπριακής Ολυμπιακής Επιτροπής.⁸ Με την ομάδα της Κυπριακής Δημοκρατίας συμμετείχε στους αγώνες της Κοινοπολιτείας (2008) και ένας ακόμη Τουρκοκύπριος αθλητής, ο αρσιβαρίστας Οσμάν Καν.⁹ Στους αγώνες αυτοκινήτου του Παγκυπρίου Πρωταθλήματος Drift τον Ιούνιο του 2016, συμμετείχαν 46 αθλητές, επτά από τους οποίους ήταν Τουρκοκύπριοι¹⁰, μεταξύ των οποίων και ο Ραούφ Ντεκτάς, εγγονός του πρώην ηγέτη των Τουρκοκυπρίων, γιος του Σερντάρ Ντεκτάς.¹¹

Ανάλογες περιπτώσεις υπήρχαν και πριν από την ανεξαρτησία του νησιού το 1960, αλλά και την περίοδο της κοινής ζωής των Ελληνοκύπριων και των Τουρκοκύπριων στην Κυπριακή Δημοκρατία που διήρκεσε μόλις τρία χρόνια (1960-1963). Τότε στα αθλητικά σωματεία της Κύπρου συνυπήρχαν Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι, χριστιανοί και μουσουλμάνοι. Στην «Μεγάλη Κυπριακή Εγκυκλοπαίδεια»¹² γίνεται αναφορά στον Γυμναστικό Σύλλογο Λευκωσίας «Τα Παγκύπρια», αθλητές και αθλήτριες του οποίου κέρδισαν πρώτες νίκες σε Πανελλήνιους αγώνες, επιτυγχάνοντας μάλιστα πανελλήνιες επιδόσεις. Μεταξύ των αθλητών που πέτυχαν νίκες αναφέρεται και το όνομα του Τουρκοκύπριου Οστούκ.

Επίσης: 1) μία από τις οκτώ ομάδες που μετείχαν στην ίδρυση της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου (ΚΟΠ), στις 23 Σεπτεμβρίου 1934, ήταν η τουρκοκυπριακή Nicosia Turkish Sports Club, 2) ένα από πέντε μέλη που ανέλαβαν να καταρτίσουν το πρώτο καταστατικό τη ΚΟΠ ήταν ο Τουρκοκύπριος φαρμακοποιός Μεντμούντ Ασάφ, 3) ο πρόεδρος της ΚΟΠ προβλεπόταν από το καταστατικό πως θα ήταν πάντα Ελληνοκύπριος, ενώ ο αντιπρόεδρος και ένα μέλος της Πειθαρχικής Επιτροπής Τουρκοκύπριοι, 4) ο Ραούφ Ντεκτάς ως νέος δικηγόρος ήταν μέλος της Πειθαρχικής Επιτροπής της ΚΟΠ στο διάστημα 1947-1956, 5) στο πρωτάθλημα που διεξάγονταν στην ενιαία Κύπρο μετείχαν τόσο Ελληνοκυπριακές, όσο και Τουρκοκυπριακές ομάδες, 6) η Chetinkaya Turkish Guilds Sports Hearth (η οποία το 1949 συγχωνεύτηκε με την Nicosia Turkish Sports Club) κατέκτησε το Παγκύπριο πρωτάθλημα το 1950 και το 1954, καθώς και το κύπελλο το 1951 και το 1952 7) στις 4 - 9 Μαΐου 1954, μία εθνική ομάδα της υπό αγγλική διοίκηση Κύπρου, αποτελούμενη από δέκα Ελληνοκύπριους, πέντε Τουρκοκύπριους και έναν Αρμένιο της Κύπρου, έδωσε δύο φιλικά παιχνίδια στο Ισραήλ, με την ενδεκάδα να καταρτίζεται με βάση την απόδοση και την αξία των ποδοσφαιριστών και όχι με βάση την αναλογία του πληθυσμού, 8) τα αδέρφια Αλί Αχμέτ και Φικρέτ Αχμέτ αγωνιζόντουσαν στην ελληνοκυπριακή ομάδα Ανόρθωση της Αμμοχώστου, ο Ντερβίς Λατίφ

⁸ Υπερήφανος που αγωνίστηκε με τα χρώματα της Κύπρου δηλώνει τουρκοκύπριος αθλητής. Ημερομηνία ανάκτησης 5.12.2017, από: <http://www.naftemporiki.gr/story/112790/yperifanos-pou-agonistike-me-ta-xromata-tis-kyprou-dilonei-tourkokuprios-athlitis>

⁹ Κοινοπολιτειακοί αγώνες: Στην 5η θέση ο Αλέξανδρος Αμανατίδης. Ημερομηνία ανάκτησης 5.12.2017, από: <http://www.sigmalive.com/archive/sports/other+sports/cyprus/313293>

¹⁰ Με συμμετοχή 7 Τουρκοκύπριων με κυπριακή σημαία. Ημερομηνία ανάκτησης 4.12.2017, από: <http://goal.philenews.com/alla-spor/michanokinita/me-symmetochi-7-tourkokypriou-me-kypriaki-simea/>

¹¹ Ραούφ Ντεκτάς: «Κανείς Κύπριος να μην βιώσει όσα συνέβησαν στο παρελθόν!». Ημερομηνία ανάκτησης 4.12.2017, από: <http://goal.philenews.com/alla-spor/alla-athlimata/raouf-ntektas-zounior-kanis-kyprios-na-min-viosi-osa-synevisan-sto-parelthon/>

¹² Μεγάλη Κυπριακή Εγκυκλοπαίδεια, Φιλόκυπρος, Λευκωσία, 1984, σελ. 25.

στην Ένωση Πεζοπορικού Λάρνακας, ο Μεχμέτ Κεραμέζο στον Άρη Λεμεσού και ο Σεβίμ στην ΑΕΛ Λεμεσού.¹³

Ακόμη, στη διάρκεια της κοινής ζωής των δύο κοινοτήτων κανόνα αποτελούσε η διεξαγωγή φιλικών αγώνων στο ποδόσφαιρο ανάμεσα σε ελληνοκυπριακές και τουρκοκυπριακές ομάδες:

1) Στις 20 Δεκεμβρίου 1920 διεξήχθη φιλικός αγώνας ποδοσφαίρου ανάμεσα στον τουρκικό ποδοσφαιρικό όμιλο Λευκωσίας και τον ελληνοκυπριακό σύλλογο Αμμοχώστου. Όπως αναφέρει για αυτό τον αγώνα ο Αν¹⁴: «...το τεύχος του περιοδικού *Dogru Yol* της 20ης Δεκεμβρίου 1920, αναφέρει ότι ο τουρκικός ποδοσφαιρικός όμιλος της Λευκωσίας είχε έναν αγώνα με τον ελληνοκυπριακό σύλλογο της Αμμοχώστου. Κατά τη διάρκειά του, οι υποστηρικτές και των δύο ομάδων παρακολουθούσαν το παιχνίδι με πολύ ενθουσιασμό και φώναζαν 'μπράβο' για να επαινέσουν τους ποδοσφαιριστές των δύο ομάδων. Όταν τελείωσε ο αγώνας, οι οπαδοί πίστευαν ότι έληξε ισόπαλος και καθώς έφυγαν από το στάδιο φώναζαν «*Yasha*» (*Long Live*) και «*Zito*».

2) Στις 15 Φεβρουαρίου 1921 διεξήχθη ποδοσφαιρικό τουρνουά με την ονομασία *Βραβεία Ποδοσφαίρου*. Τον τίτλο κατέκτησε ο Ελληνοκυπριακός Όμιλος Λευκωσίας και ο Τουρκικός Όμιλος Λευκωσίας κατατάχθηκε δεύτερος.

3) Το 1929 ξεκίνησαν σχολικοί αγώνες ποδοσφαίρου ανάμεσα σε σχολεία Ελληνοκύπριων, Τουρκοκύπριων και Αρμενίων.¹⁵

4) Στις 25 Δεκεμβρίου 1930 διεξήχθη ποδοσφαιρικός αγώνας ανάμεσα στην τουρκική ομάδα της Λευκωσίας και την ελληνοκυπριακή ομάδα της Λευκωσίας ΑΠΟΕΛ (Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Όμιλος Ελλήνων Λευκωσίας), στον οποίο επικράτησε με 4-2 η τουρκική ομάδα.

5) Στις 24 Μαΐου 1938, οι ελληνοκυπριακές ομάδες Trust της Λευκωσίας και ο Πεζοπορικός της Λάρνακας έδωσαν φιλανθρωπικού χαρακτήρα αγώνα, τα έσοδα του οποίου διατέθηκαν στα θύματα του σεισμού του Kirsehir της Τουρκίας, ενώ ο ΑΠΟΕΛ διοργάνωσε χορό για να βοηθήσει με τα έσοδα τους σεισμοπαθείς. Ο Αν αναφέρει για το γεγονός αυτό¹⁶: «...αυτές οι φιλανθρωπικού χαρακτήρα κινήσεις έγιναν μετά από έκκληση που απηύθυνε ο αναπληρωτής Αρχιεπίσκοπος της Ελληνοκυπριακής Ορθόδοξης Εκκλησίας Λεόντιος στην κοινότητά του για τη συλλογή χρημάτων για τα θύματα του σεισμού, τη στιγμή που ο Τουρκοκύπριος εκπρόσωπος και ο θρησκευτικός ηγέτης των Τουρκοκυπρίων παρέμειναν σιωπηλοί».

Στον αθλητισμό τα προβλήματα μεταξύ των δύο κοινοτήτων ξεκίνησαν το 1955, μετά την ίδρυση της ΕΟΚΑ. Με αφορμή την απόφαση της ΚΟΠ που δεν τους έδινε άδεια να αγωνιστούν σε γήπεδα ελληνοκυπριακών ομάδων, στις 30 Οκτωβρίου 1955 οι τουρκοκυπριακές ομάδες αποχώρησαν από το ενιαίο πρωτάθλημα και ίδρυσαν την Τουρκοκυπριακή Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία.¹⁷

Το 2008, σε μία προσπάθεια ενοποίησης του αθλήματος στην Κύπρο και με την έγκριση της UEFA και της FIFA, η ΚΟΠ ξεκίνησε συνομιλίες με την Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου των Κατεχόμενων. Μετά από αρκετά χρόνια οι συνομιλίες κατέληξαν σε συμφωνία και στις 5 Νοεμβρίου 2013, στη Ζυρίχη, παρουσία του τότε προέδρου της FIFA Sepp Blatter και του τότε προέδρου της UEFA Michel Platini, η ΚΟΠ και η Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου των Κατεχόμενων συνυπέγραψαν συμφωνία με την ονομασία «Προσωρινή Διευθέτηση του Ποδοσφαίρου στην Κύπρο», η οποία

¹³ Ahmet, Djavit An (2008), *The first Turkish Cypriot football clubs, intercommunal football matches, multiethnic football teams and Chetinkaya (1902-1955)*. Ημερομηνία ανάκτησης 5.4.2018, από:

http://www.ahdr.info/ckfinder/userfiles/files/Football%20Clubs_Cavit_An%281%29.pdf p 4, 5.

¹⁴ An: *The first Turkish*, p. 3.

¹⁵ An: *The first Turkish*, p. 3, 4, 5.

¹⁶ An: *The first Turkish*, p. 5.

¹⁷ An: *The first Turkish*, p. 1, 10, 11.

προβλέπει ότι υπεύθυνη για το ποδόσφαιρο σε όλο το νησί (συνεπώς και στα Κατεχόμενα) είναι η ΚΟΠ και ότι για να νομιμοποιηθεί η Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου των Κατεχομένων πρέπει να υποβάλει αίτηση για να ενταχθεί σε αυτή ως Ένωσή της.¹⁸ Την ημέρα της υπογραφής της Συμφωνίας ο Serr Blatter, στην επίσημη δήλωσή του ανέφερε τα παρακάτω: «...η Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου και η Τουρκοκυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου δίνουν σήμερα σε όλο τον κόσμο ένα εξαιρετικό παράδειγμα για το πώς το ποδόσφαιρο μπορεί να χτίσει γέφυρες και να ενώσει τους λαούς, μετά από μία μακρά περίοδο έντασης».

Παρά το ότι αίτηση της Τουρκοκυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου για ένταξη στην ΚΟΠ δεν έχει υποβληθεί ακόμη, η συμφωνία αυτή: α) υπογραμμίζει τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει ο αθλητισμός (εν προκειμένω το ποδόσφαιρο) στην προσέγγιση των δύο κοινοτήτων στην Κύπρο και β) επιβεβαιώνει τη νομιμότητα, όπως αυτή αποτυπώνεται με το ομόφωνο ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας και την Απόφαση 186/1964 του ΟΗΕ, σύμφωνα με το οποίο η Ελληνοκυπριακή διοίκηση είναι η νόμιμη κυβέρνηση του νησιού.¹⁹ Το ίδιο με τον ΟΗΕ ισχύει και στη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή (ΔΟΕ), η οποία σύμφωνα με το άρθρο 30 (παράγραφος 1 και 2) του Ολυμπιακού Χάρτη, αναφέρεται μόνο σε αναγνωρισμένα κράτη και για το λόγο αυτό στην Κύπρο αναγνωρίζει μόνο την Ολυμπιακή Επιτροπή της Κυπριακής Δημοκρατίας.²⁰ Ακόμη, όπως φάνηκε και στην περίπτωση του ποδοσφαίρου, οι παγκόσμιες ομοσπονδίες όλων των αθλημάτων αναγνωρίζουν ως νόμιμες τις εθνικές ομοσπονδίες αθλημάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ιστορική αναδρομή στο Κυπριακό ζήτημα

Μετά την ανεξαρτησία της Κύπρου το 1960 η σύνθεση του πληθυσμού της ήταν 77,1% Ελληνοκύπριοι, 18,2% Τουρκοκύπριοι και 1,1% Αρμένιοι, Λατίνοι, Μαρωνίτες που ιστορικά έχουν ενταχθεί στην ελληνοκυπριακή κοινότητα και 3,6% άλλοι.²¹ Από το 1974, που το νησί είναι διαιρεμένο λόγω της τουρκικής εισβολής, οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι ζουν χωριστά, με αποτέλεσμα να έχουν αποξενωθεί.²² Την αποξένωση ενίσχυε και η δυαδικότητα που επέβαλλαν στον κυπριακό λαό όλα τα σχέδια επίλυσης του προβλήματος και το Σύνταγμα του 1960 που επρόκειτο για μία ακραία εκδήλωση του τρόπου λειτουργίας της δυαδικής αρχής στην Κυπριακή Δημοκρατία.²³

Μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο οι Έλληνες Κύπριοι επανέφεραν το αίτημά τους για αυτοδιάθεση, που σήμαινε Ένωση με την Ελλάδα, ίδρυσαν την Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών (ΕΟΚΑ) και ξεκίνησαν ένοπλο απελευθερωτικό αγώνα. Η δράση της ΕΟΚΑ προκάλεσε την αντίδραση των

¹⁸ FIFA, «Προσωρινή Διευθέτηση του Ποδοσφαίρου στην Κύπρο». Ημερομηνία ανάκτησης 25.6.2016, από: <http://www.fifa.com/governance/news/y=2013/m=11/news=cyprus-football-association-and-cyprus-turkish-football-association-sign-2218369.html>.

¹⁹ ΟΗΕ, Απόφαση 186/1964 του Συμβουλίου Ασφαλείας. Ημερομηνία ανάκτησης 17.2.2016, από: [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/186\(1964\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/186(1964)).

²⁰ Ολυμπιακός Χάρτης. Ημερομηνία ανάκτησης 17.6.2016, από: https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/General/EN-Olympic-Charter.pdf#_ga=1.187089067.2000693987.1466339981

²¹ Υπουργείο Εξωτερικών Κυπριακής Δημοκρατίας. Ημερομηνία ανάκτησης 2.12.2017, από: [http://www.mfa.gov.cy/mfa/embassies/embassy_stockholm.nsf/D133FD37EAC1AC2CC22578B00036D955/\\$file/%CE%9A%CE%94%20%CE%B1%CF%80%CF%8C%20%CF%84%CE%BF%201960%20%CE%BC%CE%AD%CF%87%CF%81%CE%B9%20%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1.pdf](http://www.mfa.gov.cy/mfa/embassies/embassy_stockholm.nsf/D133FD37EAC1AC2CC22578B00036D955/$file/%CE%9A%CE%94%20%CE%B1%CF%80%CF%8C%20%CF%84%CE%BF%201960%20%CE%BC%CE%AD%CF%87%CF%81%CE%B9%20%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1.pdf). Κοτζιάς: *Η εξωτερική*, σελ. 325.

²² Κοτζιάς: *Η εξωτερική*, σελ. 318, 319. Lyras, Alexis: “Olympism in practice: Psychosocial impacts of an educational sport initiative on Greek and Turkish Cypriot Youth”, in *7 Journal of Research in Health, Physical Education, Recreation, Sport & Dance*, 1(2012), p. 46-55. Οζκιούρ: *Η Κύπρος*, σελ. 17, 201, 275.

²³ Συρίγος: *Σχέδιο*, σελ. 180.

Τουρκοκύπριων και της Άγκυρας, που άρχισαν τα αντίποινα, κυρίως με τη δράση παραστρατιωτικών οργανώσεων και των μυστικών υπηρεσιών της Τουρκίας, με αποτέλεσμα να ξεσπάσουν ταραχές ανάμεσα στις δύο κοινότητες του νησιού.²⁴ Ταυτόχρονα με τον ένοπλο, διεξαγόταν και διπλωματικός αγώνας με τις προσφυγές που κατέθεσε η ελληνική κυβέρνηση στον ΟΗΕ, οι οποίες διεθνοποίησαν μεν το πρόβλημα, αλλά εισήγαγαν και πάλι την Τουρκία ως εμπλεκόμενο μέρος στο Κυπριακό. Σε αντίδραση προς τον αγώνα της ΕΟΚΑ, η βρετανική κυβέρνηση κάλεσε την Ελλάδα και την Τουρκία σε Τριμερή Διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο στις 30 Ιουνίου 1955. Η Διάσκεψη απέτυχε, αλλά οι Βρετανοί επανήλθαν με την διεξαγωγή συνομιλιών μεταξύ του Αρχιεπίσκοπου Μακάριου και του κυβερνήτη του νησιού, Χάρντινγκ (Οκτώβριος 1955 - Φεβρουάριος 1956).²⁵

Οι συνομιλίες αυτές μπορούν να θεωρηθούν ως το πρώτο σχέδιο λύσης του Κυπριακού και σηματοδοτούν την παρέμβαση αρχικά των Βρετανών και στη συνέχεια των ΗΠΑ και του ΟΗΕ για λύση. Τα σχέδια αυτά μπορούν να χωριστούν σε τρεις περιόδους:

- Στα βρετανικά σχέδια, τα οποία κατατέθηκαν την δεκαετία του 1950, όταν η Κύπρος ήταν ακόμη Βρετανική αποικία (συνομιλίες Μακάριου - Χάρντινγκ, σχέδιο λόρδου Ράντκλιφ, σχέδιο σερ Χιου Φουτ, σχέδιο ΜακΜίλαν).²⁶ Υπό το φόβο της διχοτόμησης, στην οποία οδηγούσαν τα σχέδια λύσης, η Κύπρος οδηγήθηκε στην ανεξαρτησία με τις συνθήκες της Ζυρίχης (11 Φεβρουαρίου 1959) και του Λονδίνου (19 Φεβρουαρίου 1959). Πρέπει να σημειωθεί πως ενοποιητικές προβλέψεις για τον αθλητισμό δεν υπήρχαν ούτε στο πρώτο σύνταγμα της ανεξάρτητης Κυπριακής Δημοκρατίας, αφού οι αρμοδιότητες των αθλητικών θεμάτων αναθέτονταν στις Κοινοτικές Συνελεύσεις Ελλήνων και Τούρκων (άρθρο 81, παρ. 1 του Συντάγματος της Κύπρου).²⁷
- Στα αμερικάνικα σχέδια, τα οποία κατατέθηκαν την δεκαετία του 1960. Όταν το 1963 ξέσπασαν διακοινοτικές ταραχές, οι Τουρκοκύπριοι αποχώρησαν από τα όργανα του κράτους και αποσύρθηκαν σε θύλακες έκτασης που αντιστοιχούσαν περίπου στο 5% του εδάφους του νησιού. Ο Μακάριος προσέφυγε στον ΟΗΕ που στις 4 Μαρτίου 1964, με το 186/1964 ομόφωνο ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας²⁸, αναγνώρισε την ελληνοκυπριακή διοίκηση ως τη νόμιμη κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας.²⁹ Το καλοκαίρι του 1964, ο ειδικός διαμεσολαβητής των ΗΠΑ για το Κυπριακό Ντιν Άτσεσον κατέθεσε σειρά σχεδίων λύσης που έφεραν το όνομά του.³⁰
- Στα σχέδια λύσης στα οποία ενεπλάκη ο ΟΗΕ μετά το 1964 είτε με την κατάθεση δικών του σχεδίων, είτε θέτοντας υπό την αιγίδα του τις απευθείας συνομιλίες των δύο κοινοτήτων. Σε όλες αυτές τις πρωτοβουλίες οι ΗΠΑ και η Βρετανία διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο.

Στις 15 Ιουλίου 1974, η ΕΟΚΑ Β', που ελεγχόταν από τη χούντα των Αθηνών, εκδήλωσε πραξικόπημα και απόπειρα δολοφονίας εναντίον του Μακάριου. Η Τουρκία βρήκε αφορμή και στις

²⁴ Τζερμιάς, Πάυλος: «Γλυκείας χώρας» ιστορία: Η Κύπρος από την αρχαιότητα ως την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σιδέρης, Αθήνα 2004, σελ. 311-313.

²⁵ Κρανιδιώτης: *Δύσκολα*, σελ. 93, 95.

²⁶ Χατζηβασιλείου: *Το Κυπριακό*, σελ. 87, 90, 94, 105, 106, 109. Χριστοδουλίδης: *Τα σχέδια*, σελ. 44-137. Ηρακλείδης: *Το Κυπριακό*, σελ. 89-92. Τριανταφύλλου, Σωτήρης: *Το Σχέδιο Ανάν: Πολιτικές και πολιτισμικές αναφορές στη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού*. Διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία, Πάντειο Πανεπιστήμιο, 2012, σελ. 8-12.

²⁷ Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ημερομηνία ανάκτησης 27.11.2017, από: [http://www.law.gov.cy/law/lawoffice.nsf/all/7C380EEC7AD244F6C225744A0034F3E7/\\$file/%CE%A4%CE%BF%20%CE%A3%CF%8D%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B1%20%CF%84%CE%B7%CF%82%20%CE%9A%CF%85%CF%80%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%CF%82%20%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%B1%CF%82.pdf](http://www.law.gov.cy/law/lawoffice.nsf/all/7C380EEC7AD244F6C225744A0034F3E7/$file/%CE%A4%CE%BF%20%CE%A3%CF%8D%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B1%20%CF%84%CE%B7%CF%82%20%CE%9A%CF%85%CF%80%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%CF%82%20%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%B1%CF%82.pdf)

²⁸ Βλέπε: [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/186\(1964\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/186(1964))

²⁹ Τριανταφύλλου: *Το Σχέδιο*, σελ. 16.

³⁰ Τριανταφύλλου: *Το Σχέδιο*, σελ. 17.

20 Ιουλίου 1974 εισέβαλε στην Κύπρο (Αττίλας Ι) καταλαμβάνοντας το 7% του εδάφους της, ενώ λίγες μέρες αργότερα (15 Αυγούστου) εξαπέλυσε νέα επίθεση (Αττίλας ΙΙ) καταλαμβάνοντας το 36,2% του νησιού, δημιουργώντας διά της βίας ένα *de facto* γεωγραφικό διαχωρισμό.³¹

Σε αυτόν το διαχωρισμό και τις συμφωνίες των δύο κοινοτήτων για διζωνική-δικοινοτική Ομοσπονδία, στηρίχθηκαν τα σχέδια λύσης που ακολούθησαν. Τον Νοέμβριο του 1978 οι Αμερικανοί, οι Βρετανοί και οι Καναδοί υπέβαλλαν το επόμενο σχέδιο λύσης.³² Κατόπιν, εκδηλώθηκαν δύο πρωτοβουλίες επίλυσης από τους Γενικούς Γραμματείς του ΟΗΕ Χαβιέ Πέρεζ ντε Κουεγιάρ και Μπούτρος Μπούτρος Γκάλι, πάνω στις οποίες στηρίχθηκε το Σχέδιο Ανάν, σε βαθμό που αυτά τα δύο σχέδια, ή Δέσμες Ιδεών όπως ονομάστηκαν, να θεωρούνται οι πρόδρομοί του.³³ Στις 29 Μαρτίου 1986, ο Πέρεζ ντε Κουεγιάρ κατέθεσε «Σχέδιο Πλαισίου Συμφωνίας για το Κυπριακό», το οποίο ανέφερε ότι στόχος ήταν μία δικοινοτική Ομοσπονδία ως προς την πολιτειακή διάρθρωση, αλλά απορρίφθηκε από την κυπριακή κυβέρνηση.³⁴ Στις 25 Ιουλίου 1989 επανήλθε με νέες προτάσεις υπό την ονομασία «Δέσμη Ιδεών», σχέδιο που αυτή τη φορά απέρριψαν οι Τουρκοκύπριοι.³⁵

Στις 21 Αυγούστου 1992, εκδηλώθηκε πρωτοβουλία από τον Μπούτρος Μπούτρος Γκάλι, ο οποίος κατέθεσε σχέδιο λύσης με την ονομασία «Δέσμη Ιδεών Γκάλι». Ήταν το τελευταίο κείμενο για την επίλυση του Κυπριακού που κατατέθηκε από τον ΟΗΕ (με εξαίρεση τα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης το 1994 που απέτυχαν). Το κείμενο υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας με το ψήφισμα 789/1992³⁶, αλλά οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των δύο πλευρών κατέληξαν σε αδιέξοδο.³⁷

Το Σχέδιο Ανάν

Το επόμενο σχέδιο και τελευταίο που κατέθεσε ο διεθνής παράγοντας ήταν το Σχέδιο Ανάν. Οι συντάκτες του προσπάθησαν να επιτύχουν ένα συμβιβασμό ανάμεσα στις εκ διαμέτρου αντίθετες απόψεις Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων χρησιμοποιώντας πολλά σημεία από τις Δέσμες Ιδεών Κουεγιάρ και Γκάλι, αλλά και τις συνομιλίες των δύο πλευρών το 2000 και το 2002, τις συμφωνίες του 1977 και του 1979 και κάποια σημεία του Συντάγματος του 1960.³⁸

Το Σχέδιο κατατέθηκε στις 31 Μαρτίου 2004 και τέθηκε σε δημοψήφισμα, ενώ την 1^η Μαΐου 2004 η Κύπρος έγινε μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εξέλιξη πολύ σημαντική για το μέλλον της μικρής χώρας. Το τελικό κείμενο προέβλεπε ότι η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, όπως θα ονομαζόταν το νέο κράτος εάν το Σχέδιο γινόταν αποδεκτό, θα είχε νέο ύμνο και σημαία (Άρθρο 8 παρ. 1 και 2 του προτεινόμενου από το Σχέδιο Συντάγματος της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας), δηλαδή επρόκειτο να είναι μία Ομοσπονδία, δύο οιονεί ανεξάρτητων κρατών (Άρθρο 2 παρ. 1α 1β, 1γ, 2 και 3 του Σχεδίου), μία συνομοσπονδία της ελληνοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας και της τουρκοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας που προσδιοριζόταν σχεδόν στα όρια του ψευδοκράτους, με μικρό ποσοστό εδάφους να επιστρέφεται στους Ελληνοκύπριους. (Άρθρο 9 παρ. 1 και 2 του Σχεδίου).

³¹ Τζερμιάς: «Γλυκείας χώρας», σελ. 723, 742-744. Υπουργείο Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας, Ιστορική αναδρομή. Ημερομηνία ανάκτησης 28.11.2017, από: http://www.mfa.gov.cy/mfa/mfa2016.nsf/mfa08_gr/mfa08_gr?OpenDocument. Συρίγος: Σχέδιο, σελ. 61, 62.

³² Καραμπόρνης: Κύπρος, σελ. 182, 183, 184.

³³ Συρίγος: Σχέδιο, σελ. 97-107.

³⁴ Συρίγος: Σχέδιο, σελ. 100.

³⁵ Συρίγος: Σχέδιο, σελ. 100, 103.

³⁶ ΟΗΕ, απόφαση 789/1992 του Συμβουλίου Ασφαλείας. Ημερομηνία ανάκτησης 21.6.2016, από: [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/789\(1992\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/789(1992))

³⁷ Συρίγος: Σχέδιο, σελ. 103, 107.

³⁸ Τριανταφύλλου: Το Σχέδιο, σελ. 35.

Όπως και άλλα σχέδια λύσης και το Σύνταγμα του 1960, το Σχέδιο περιείχε δυαδικές διατάξεις που περισσότερο αποξένωναν παρά επανασυνέδεαν τους δύο λαούς. Την γεφύρωση του χάσματος και την επανεκκίνηση της επικοινωνίας μεταξύ των δύο κοινοτήτων επιχειρούσε να κάνει η Επιτροπή Συμφιλίωσης που προβλεπόταν στο Σχέδιο. Δεν πρέπει να παραγνωριστεί το γεγονός ότι το Σχέδιο αποτελούσε μία συμβιβαστική λύση 30 χρόνια μετά την εισβολή και επιχειρούσε να βγάλει τους Τουρκοκύπριους από την απομόνωση δεκαετιών, οι οποίοι είχαν καταστεί μειονότητα όχι μόνο σε σχέση με τους Ελληνοκύπριους στο νότο, αλλά και σε σχέση με τους Τούρκους έποικους στον κυπριακό βορρά.³⁹

Το Σχέδιο απορρίφθηκε μεν, αλλά η όλη διαδικασία μέχρι τα δημοψηφίσματα έδωσε την ευκαιρία στους Τουρκοκύπριους να βγουν από την απομόνωση που βρίσκονταν όχι μόνο μέσω της αναγνώρισης του κράτους τους και της συμμετοχής τους στη διακυβέρνηση της Κύπρου, αλλά λόγω της άποψης που άρχισε να διαμορφώνει η διεθνής κοινότητα απέναντί τους, η οποία άρχισε να τους επαινεί για την στάση τους και την προθυμία τους για συμβιβασμό και συμφιλίωση με την άλλη πλευρά.⁴⁰

Αναφορές στο Σχέδιο για τον αθλητισμό

Από την απόσυρση των Τουρκοκύπριων από το κοινό κράτος το 1963 και ειδικότερα από την εισβολή το 1974, οι δύο κοινωνίες δεν είχαν επαφές. Ελάχιστες εξαιρέσεις αποτελούσαν οι διάφορες συναντήσεις που διοργάνωνε το Ανορθωτικό Κόμμα Εργαζόμενου Λαού (ΑΚΕΛ), το μοναδικό κόμμα που είχε οπαδούς και στις δύο κοινότητες, με το «αδερφό» κόμμα του Μεχμέτ Αλί Ταλάτ, το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα (ΡΤΚ). Κατά καιρούς γίνονταν κάποιες συναντήσεις συνδικαλιστών, καθώς και κάποιες πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις.⁴¹

Σύμφωνα με την Κουλούρη⁴² ο αθλητισμός μπορεί να αποτελέσει συνεκτικό στοιχείο ενός έθνους. Η συγγραφέας⁴³ αναφέρεται στον ελληνικό αθλητισμό ως αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορίας της χώρας και για να τεκμηριώσει την άποψή της αυτή γράφει ότι: «...είναι σημαντικό για τη θέση της αρχαίας άθλησης στην ιστορική αφήγηση, πρώτον ότι επιλέγεται το 777 π.Χ. ως έτος-αφετηρία για την ελληνική ιστορία, ένα έτος που υπογραμμίζει τη σημασία των Ολυμπιακών Αγώνων στον εθνικό αυτοπροσδιορισμό και δεύτερον, το γεγονός ότι ο Παπαρηγόπουλος εντάσσει τη σωματική άσκηση στα συστατικά στοιχεία του εθνικού χαρακτήρα. Στην πεντάτομη Ιστορία του Ελληνικού Έθνους ο Παπαρηγόπουλος γράφει ότι ‘...οι πανελλήνιοι αγώνες ήταν ο ισχυρότερος ηθικός και κοινωνικός δεσμός που συνέδεε όλο το ελληνικό έθνος’. Ο Σπυρίδων Λάμπρος, παρά την κριτική που διατυπώνει στον Παπαρηγόπουλο, υιοθετεί την ίδια άποψη, δηλαδή ότι οι αγώνες στην αρχαιότητα δεν αποτελούσαν μόνο συστατικό στοιχείο του αρχαιοελληνικού πολιτισμού, αλλά κυρίως εθνικής ενότητας».

Επομένως, ο αθλητισμός είναι ένα πεδίο που και στην Κύπρο θα μπορούσε να φέρει τους δύο λαούς πιο κοντά και να τους ενώσει. Υπάρχουν, άλλωστε, τέτοια παραδείγματα ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία, ειδικά την περίοδο 1928-1930, όταν επιχειρήθηκε η ελληνοτουρκική προσέγγιση μέσω

³⁹ Τριανταφύλλου: *Το Σχέδιο*, σελ. 67, 74, 78.

⁴⁰ Lacher & Kaymak: *Transformations*, p. 147, 148.

⁴¹ Κωσταντακόπουλος: *Η αρπαγή*, σελ. 136.

⁴² Κουλούρη, Χριστίνα: «Η ιστορία του ελληνικού αθλητισμού: Σπορ, φυσική αγωγή και Ολυμπιακοί Αγώνες», στο: Ζαϊμάκης, Γιάννης & Φουρναράκη, Ελένη (επιμέλεια): *Κοινωνία και αθλητισμός στην Ελλάδα*. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2015, σελ. 57.

⁴³ Κουλούρη: *Η ιστορία*, σελ. 57.

Βενιζέλου και Mustafa Kemal Atatürk⁴⁴. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι Αλμπανίδης & Γιαννακόπουλος⁴⁵: «...ο αθλητισμός χρησιμοποιήθηκε και από τις δύο πλευρές (Ελλάδα - Τουρκία) σαν μέσο προώθησης της ελληνοτουρκικής προσέγγισης που είχε αποφασισθεί από τον Ελευθέριο Βενιζέλο και τον Mustafa Kemal Atatürk. Είναι αλήθεια ότι οι αθλητικές αυτές δραστηριότητες μεταξύ των δύο κρατών, Ελλάδας και Τουρκίας, χρησιμοποιήθηκαν για τη δημιουργία ήρεμου κλίματος. Λίγα μόλις χρόνια μετά τις πολεμικές αντιπαραθέσεις και τη μικρασιατική καταστροφή η αντιπαράθεση Ελλήνων και Τούρκων μεταφέρθηκε στους αγωνιστικούς χώρους. Στα στάδια δόθηκε η ευκαιρία για καλλιέργεια και προώθηση της προσέγγισης μεταξύ των λαών γεγονός που καταδεικνύει για άλλη μια φορά τον καταλυτικό ρόλο του αθλητισμού ως αντίδοτου στο μίσος και την αντιπαλότητα».

Οι αναφορές, όμως, που υπήρχαν στο Σχέδιο για τον αθλητισμό ήταν ελάχιστες. Στο άρθρο 14 του Συντάγματος τα πολιτισμικά θέματα δεν περιλαμβάνονταν στις αρμοδιότητες της Ομοσπονδιακής κυβέρνησης, ενώ η παράγραφος 1, του άρθρου 15, του Συντάγματος για τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των συνιστωσών πολιτειών προέβλεπε ότι «...οι συνιστώσες πολιτείες θα ασκούν εντός των εδαφικών τους συνόρων όλες τις αρμοδιότητες και λειτουργίες τις οποίες το παρόν Σύνταγμα δεν αναθέτει στην Ομοσπονδιακή κυβέρνηση». Έτσι, προέκυπτε ότι όλα τα πολιτισμικά θέματα, εκτός από τις αρχαιότητες, ανήκαν στις αρμοδιότητες των συνιστωσών πολιτειών. Στο άρθρο 18, μάλιστα, του Συντάγματος διευκρινιζόταν με παρατήρηση πως τα πολιτιστικά θέματα περιλάμβαναν τις τέχνες, την εκπαίδευση και τον αθλητισμό. Η παρατήρηση αναφερόταν στις εξωτερικές σχέσεις της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και των δύο συνιστωσών πολιτειών, όπου υπήρχαν αναφορές που έδειχναν τον μεγάλο βαθμό ανεξαρτησίας των συνιστωσών πολιτειών για τα πολιτιστικά, άρα και τα αθλητικά θέματα. Στην παράγραφο 3, του άρθρου 18, αναφερόταν πως «...οι συνιστώσες πολιτείες μπορούν να διορίζουν εκπροσώπους για εμπορικά και πολιτισμικά θέματα, οι οποίοι θα είναι διαπιστευμένοι ως μέλη των διπλωματικών αποστολών της Κύπρου», ενώ στην παράγραφο 4 αναφερόταν ότι «...οι συνιστώσες πολιτείες μπορούν επίσης να συνάπτουν συμφωνίες για εμπορικά και πολιτισμικά θέματα με τις αρχές κρατών που έχουν σχέσεις με την Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία». Η τελευταία αυτή αναφορά, η οποία υπήρχε και στην παράγραφο 2, του άρθρου 2, της Θεμελιώδους Συμφωνίας, έδειχνε ότι η πρόθεση του Σχεδίου ήταν να δημιουργηθεί όχι ένα Ομοσπονδιακό κράτος, αλλά ένα Συνομοσπονδιακό.⁴⁶ Η διαφορά μεταξύ Ομοσπονδίας και Συνομοσπονδίας είναι ότι η πρώτη αναφέρεται στον εσωτερικό τρόπο οργάνωσης ενός κράτους, ενώ η δεύτερη αναφέρεται σε μία μορφή διεθνούς οργάνωσης μεταξύ κυρίαρχων κρατών.⁴⁷ Ουσιαστικά, δηλαδή, ο όρος «Συνομοσπονδία» αντικαθιστούσε τον όρο «διχοτόμηση», ο οποίος δεν είχε βγει ποτέ από τη συζήτηση του κυπριακού προβλήματος.⁴⁸

Στην περίπτωση που η επιλογή του Συνομοσπονδιακού κράτους γινόταν αποδεκτή από τα δύο μέρη θα προέκυπταν ερωτήματα ως προς τις αθλητικές διοργανώσεις και την ενιαία διεθνή αθλητική εκπροσώπηση του νέου κράτους, όπως τα παρακάτω:

- Θα υπήρχαν ενιαία πρωταθλήματα ομαδικών αθλημάτων, ή, με βάση την φιλοσοφία του Σχεδίου, θα συμμετείχαν σε αυτά ίσος αριθμός ομάδων από κάθε κοινότητα;

⁴⁴ Αλμπανίδης Ε., Γιαννακόπουλος Α., «Ο αθλητισμός στην υπηρεσία της πολιτικής; Ελληνοτουρκικοί αγώνες κατά την περίοδο 1928-32», *Αθλητική Ιστορία και Φιλοσοφία*, 4 (2012), 174-191, σελ. 181.

⁴⁵ Αλμπανίδης, Γιαννακόπουλος: *Ο αθλητισμός*, σελ. 188.

⁴⁶ Τριανταφύλλου: *Το Σχέδιο*, σελ. 57, 58.

⁴⁷ Συρίγος: *Σχέδιο*, σελ. 500.

⁴⁸ Συρίγος: *Σχέδιο*, σελ. 75.

- Θα υπήρχε εκ περιτροπής πρωταθλήτρια ομάδα και, κατ' επέκταση, εκ περιτροπής αντιπροσωπεία Ελληνοκυπριακών και Τουρκοκυπριακών ομάδων στα κύπελλα Ευρώπης;
- Τι θα γινόταν όταν θα έπρεπε να εκπροσωπηθεί η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις σε σωματειακό επίπεδο;
- Με ποιον τρόπο θα συγκροτούνταν οι εθνικές ομάδες της Κύπρου όλων των αθλημάτων που θα εκπροσωπούσαν την χώρα σε διεθνείς διοργανώσεις;
- Με ποιο τρόπο θα συγκροτούνταν η Ολυμπιακή ομάδα, θα δηλωνόταν οι αθλητές και θα συμμετείχαν στους Ολυμπιακούς Αγώνες;⁴⁹

Παραδείγματα κρατών στα οποία στηρίχθηκε το Σχέδιο

Σύμφωνα με σαφείς αναφορές που υπήρχαν στο Σχέδιο, οι συντάκτες του έλαβαν υπόψη τους παραδείγματα κρατικής οργάνωσης Ομοσπονδιακών χωρών, όπως είναι η Ελβετία και το Βέλγιο. Στην Θεμελιώδη Συμφωνία, στο άρθρο 2, παράγραφο 1, που είχε τίτλο «Η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, η Ομοσπονδιακή της κυβέρνηση και οι συνιστώσες πολιτείες», αναφερόταν ότι: «...το καθεστώς και η σχέση της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, της Ομοσπονδιακής της κυβέρνησης και των συνιστωσών πολιτειών, έχει ως πρότυπο το καθεστώς και τη σχέση της Ελβετίας, της Ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των καντονιών αυτής».

Επίσης, στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου της Θεμελιώδους Συμφωνίας αναφερόταν ότι: «...οι συνιστώσες πολιτείες θα συνεργάζονται και θα συντονίζονται μεταξύ τους και με την Ομοσπονδιακή κυβέρνηση, και μέσω Συμφωνιών Συνεργασίας, καθώς και μέσω των Συνταγματικών Νόμων που θα εγκρίνονται τόσο από το Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο, όσο και από τα νομοθετικά σώματα των δύο συνιστωσών πολιτειών. Πιο συγκεκριμένα, οι συνιστώσες πολιτείες θα συμμετέχουν στη διαμόρφωση και εφαρμογή της πολιτικής στις εξωτερικές σχέσεις και υποθέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε θέματα που είναι στη σφαίρα της αρμοδιότητάς τους, σύμφωνα με τις Συμφωνίες Συνεργασίας κατά το πρότυπο του Βελγικού μοντέλου. Οι συνιστώσες πολιτείες δύνανται να έχουν εμπορικές και πολιτιστικές σχέσεις με τον έξω κόσμο, σύμφωνα με το Σύνταγμα».

Η αναφορά στην Ελβετία θα έπρεπε κανονικά να παραπέμπει σε Ομοσπονδία όπως ξεκάθαρα είναι αυτή η χώρα από το 1848 και όχι σε Συνομοσπονδία, στην οποία παρέπεμπαν άλλες πρόνοιες του Σχεδίου.^{50, 51} Στην Ελβετία ο αθλητισμός υπάγεται στα καθήκοντα της Ομοσπονδιακής κυβέρνησης, καθώς το χαρτοφυλάκιο του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Άμυνας, Πολιτικής Προστασίας και Αθλητισμού έχει ανατεθεί σε ένα από τα επτά μέλη του Προεδρικού Συμβουλίου (κυβέρνησης).⁵² Επίσης, υπάρχει μία Ομοσπονδία για κάθε άθλημα και οι εθνικές ομάδες όλων των αθλημάτων που συμμετέχουν σε διεθνείς διοργανώσεις εκπροσωπούν το ενιαίο, Ομοσπονδιακό ελβετικό κράτος. Τέλος, για την αθλητική εκπροσώπηση της χώρας σε διεθνές επίπεδο υπάρχει μία Ολυμπιακή Επιτροπή.⁵³

Η περίπτωση του Βελγίου είναι διαφορετική από αυτή της Ελβετίας, αλλά και αυτό διαθέτει μία ενιαία διεθνή αθλητική εκπροσώπηση. Εκεί ο αθλητισμός ανήκει κατά βάση στις Ομόσπονδες περιοχές, την Φλαμανδική και την Βαλωνική. Κάθε περιοχή διαθέτει την δική της αθλητική

⁴⁹ Θεοφάνους: *Το Σχέδιο*, σελ. 74, 75.

⁵⁰ Τζερμάς: «*Γλυκεία Χώρας*», Σιδέρης, Αθήνα, 2004, σελ. 1027-1030.

⁵¹ *Ελβετική Κυβέρνηση, Προεδρικό Συμβούλιο*. Ημερομηνία ανάκτησης 15.1.2017, από: <https://www.admin.ch/gov/de/start/bundesrat/das-politische-system-der-schweiz.html#>

⁵² *Ελβετική Κυβέρνηση*. Ημερομηνία ανάκτησης 15.1.2017, από: <https://www.admin.ch/gov/de/start/bundesrat/das-politische-system-der-schweiz/schweizer-regierung.html>

⁵³ *Ελβετική Ολυμπιακή Επιτροπή*. Ημερομηνία ανάκτησης 15.1.2017, από: <http://www.swissolympic.ch/Home>

διοικητική αρχή (της Φλάνδρας ονομάζεται «Blos» και της Βαλωνίας «Adeps») και σε αυτές υπάγονται όλα τα αθλήματα που καλλιεργούνται στην κάθε περιοχή, ενώ και η τρίτη κοινότητα της χώρας, η γερμανόφωνη, διαθέτει τη δική της αθλητική διοικητική αρχή (Sportdienst).⁵⁴ Όπως στην περίπτωση της Ελβετίας, πρόβλεψη για τον αθλητισμό ή για το σχετικό χαρτοφυλάκιο στην Ομοσπονδιακή κυβέρνηση του Βελγίου δεν υπάρχει.⁵⁵ Όλα τα αθλήματα έχουν μία μόνο Ομοσπονδία, ενώ η χώρα διαθέτει μία Ολυμπιακή Επιτροπή που εξασφαλίζει και την ενιαία διεθνή αθλητική της εκπροσώπηση.⁵⁶

Τόσο το Βέλγιο, όσο και η Ελβετία είναι Ομοσπονδίες και όχι Συνομοσπονδίες, κάτι που στην περίπτωση του προτεινόμενου από το Σχέδιο Ανάν κυπριακού κράτους δεν ήταν ξεκάθαρο. Οι πρόνοιες του Σχεδίου για τον αθλητισμό παρέπεμπαν περισσότερο σε Συνομοσπονδία, παρά σε Ομοσπονδία και ενδέχεται να δημιουργούσαν προβλήματα στην ενιαία διεθνή αθλητική εκπροσώπηση του κράτους.

Συμπεράσματα

Σε κράτη με ομοσπονδιακή διάρθρωση και έντονες αντιπαλότητες μεταξύ των εθνοτήτων που τα αποτελούν, ο αθλητισμός έχει λειτουργήσει ενοποιητικά. Παράδειγμα αποτελεί η εθνική ομάδα ποδοσφαίρου της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, στην οποία συνυπάρχουν Βόσνιοι, Κροάτες και Σέρβοι ποδοσφαιριστές, που επιλέγονται με βάση την απόδοσή τους. Κορυφαία εκδήλωση αυτής ενοποιητικής για τα βοσνιακό έθνος λειτουργίας ήταν η πρόκριση της εθνικής ομάδας στο Παγκόσμιο Κύπελλο του 2014 (16 Οκτωβρίου 2013). Την ημέρα εκείνη οι ποδοσφαιριστές της εθνικής εμφανίστηκαν να πανηγυρίζουν μαζί στο Σεράγεβο για να γιορτάσουν την πρόκριση, την ώρα που χιλιάδες Βόσνιοι φίλαθλοι και των τριών εθνοτήτων πανηγύριζαν σε όλη την επικράτεια (και στις δύο αυτόνομες περιοχές, την Κροατομουσουλμανική Ομοσπονδία και την Σερβική Δημοκρατία της Βοσνίας), σε μία πρωτοφανή για τη χώρα έκφραση ενότητας.⁵⁷ Οι εκδηλώσεις αυτές οδήγησαν τον επικεφαλής της Επιτροπής για την Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης Stefan Fule να δηλώσει ότι: «...το μήνυμα στους πολιτικούς της Βοσνίας είναι να ακολουθήσουν το παράδειγμα των ποδοσφαιριστών της εθνικής ομάδας ποδοσφαίρου και να ανταποκριθούν στις προσδοκίες των πολιτών τους».⁵⁸ Από την πλευρά του ο πρόεδρος της FIFA Sepp Blatter για το ίδιο θέμα είχε πει ότι: «...η εθνική ομάδα ποδοσφαίρου της Βοσνίας αποτελεί το σύμβολο της συμφιλίωσης και της ένωσης για ολόκληρη τη χώρα, αποδεικνύοντας για άλλη μία φορά τον ισχυρό ρόλο του ποδοσφαίρου στην κοινωνία».⁵⁹

Η εθνική ομάδα ποδοσφαίρου της Βοσνίας αποτελεί παράδειγμα και πρότυπο για τη χώρα και για έναν ακόμα λόγο. Από το 1995 που τελείωσε ο εμφύλιος, η ποδοσφαιρική ομοσπονδία που έχει την

⁵⁴ Βελγική Κυβέρνηση. Ημερομηνία ανάκτησης 17.1.2017, από: http://www.belgium.be/fr/formation/temps_libre/sport/

⁵⁵ Βελγική Κυβέρνηση. Ημερομηνία ανάκτησης 17.1.2017, από: <http://www.federal-government.be/en>

⁵⁶ Βελγική Ολυμπιακή Επιτροπή. Ημερομηνία ανάκτησης 17.1.2017, από: <http://teambelgium.be/nl/>

⁵⁷ Sucica Dargia: *Bosnian football success sets example for healing ethnic divide*. Ημερομηνία ανάκτησης 12.12.2017, από: <https://uk.reuters.com/article/uk-bosnia-soccer/bosnian-football-success-sets-example-for-healing-ethnic-divide-idUKBRE99L17520131022>. Dedovic Edin: *The Bosnian national football team: A case study in post-conflict institution building*. Ημερομηνία ανάκτησης 12.12.2017, από: <https://www.opendemocracy.net/can-europe-make-it/edin-dedovic/bosnian-national-football-team-case-study-in-post-conflict-instituti>.

⁵⁸ Sucica: *Bosnian football*. Ημερομηνία ανάκτησης στις 12.12.2017, από: <https://uk.reuters.com/article/uk-bosnia-soccer/bosnian-football-success-sets-example-for-healing-ethnic-divide-idUKBRE99L17520131022>.

⁵⁹ Dedovic: *The Bosnian national football*. Ημερομηνία ανάκτησης 12.12.2017, από: <https://www.opendemocracy.net/can-europe-make-it/edin-dedovic/bosnian-national-football-team-case-study-in-post-conflict-instituti>.

ευθύνη για την εθνική ομάδα διοικούνταν κατά τα πρότυπα της χώρας, δηλαδή από τριμελή συλλογική προεδρεία αποτελούμενη από έναν Βόσνιο, έναν Κροάτη και ένα Σέρβο που εναλλάσσονταν στη θέση του προέδρου κάθε 16 μήνες. Όμως, το μοντέλο αυτό δεν λειτουργούσε, η ομοσπονδία είχε παραλύσει και έφθασε στα πρόθυρα της χρεωκοπίας, ενώ ταυτόχρονα αποκαλύφθηκαν και σκάνδαλα διαφθοράς. Έτσι, το 2011 η FIFA και η UEFA αποφάσισαν να πάρουν την κατάσταση στα χέρια τους και να αλλάξουν το μοντέλο διοίκησης της ομοσπονδίας. Διόρισαν έναν πρόεδρο, έναν γενικό γραμματέα και μέλη του διοικητικού συμβουλίου ανεξάρτητα από την εθνική τους προέλευση και από το 2013 η διοίκηση εκλέγεται σύμφωνα με αυτό το πρότυπο, χωρίς να υπάρχουν αντιπαλότητες μεταξύ των εκλεγμένων μελών του συμβουλίου που προέρχονται και από τις τρεις εθνότητες.⁶⁰

Παρά το γεγονός ότι έχει επανειλημμένα παρατηρηθεί ότι ο αθλητισμός μπορεί να χτίσει γέφυρες και να ενώσει τους λαούς, οι αναφορές στον αθλητισμό στο Σχέδιο Ανάν, την τελευταία διαμεσολάβηση του διεθνούς παράγοντα για την επίλυση του Κυπριακού, ήταν ελάχιστες και έμμεσες και παραχωρούσαν την σχετική αρμοδιότητα στις δύο συνιστώσες πολιτείες, χωρίς περαιτέρω πρόνοιες που θα οδηγούσαν σε μία ενιαία διεθνή αθλητική εκπροσώπηση της χώρας. Ένα ακόμα σχέδιο λύσης διατηρούσε διαχωριστικές διατάξεις πάνω στις οποίες στηρίχθηκε η ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, το 1960, όπως ότι ο πρόεδρος ήταν Ελληνοκύπριος και ο αντιπρόεδρος Τουρκοκύπριος, με δικαίωμα αρνησικυρίας (βέτο) ο καθένας και εκλέγονταν (ο καθένας) από την κοινότητά του, ενώ το ίδιο συνέβαινε και με τον Έλληνα πρόεδρο και τον Τούρκο αντιπρόεδρο της βουλής, οι οποίοι εκλέγονταν ξεχωριστά από τους ομοεθνείς τους βουλευτές. Ακόμα, προβλεπόταν χωριστή πλειοψηφία για την ψήφιση των νόμων, οι πόλεις είχαν δύο δημοτικές αρχές, μία από κάθε κοινότητα, ενώ η δικαιοσύνη, ο στρατός, η αστυνομία και ο δημόσιος τομέας συμπληρώνονταν αναλογικά από κάθε κοινότητα.⁶¹ Ενοποιητικές προβλέψεις για τον αθλητισμό δεν υπήρχαν, αφού το Σύνταγμα έδινε τις αρμοδιότητες των αθλητικών θεμάτων στις Κοινοτικές Συνελεύσεις Ελλήνων και Τούρκων (άρθρο 81, παρ. 1 του Συντάγματος της Κύπρου).⁶² Οι διαχωριστικές διατάξεις που διατηρούσε το Σχέδιο και στον αθλητισμό έδειχναν ότι προκρινόταν η δημιουργία ενός Συνομοσπονδιακού κράτους, κάτι που αποτελούσε και εξακολουθεί να αποτελεί πάγια επιδίωξη της τουρκικής πλευράς, η οποία, σε πολλές περιπτώσεις στο παρελθόν έχει ομολογήσει ότι οι προτάσεις της δεν οδηγούν σε Ομοσπονδία, αλλά σε Συνομοσπονδία.⁶³

Αν το Σχέδιο έδινε την αρμοδιότητα του αθλητισμού στην κεντρική (Ομοσπονδιακή) κυβέρνηση θα μπορούσαν αποφευχθούν πολλά προβλήματα που θα ανέκυπταν ακόμη και με τις εκπροσωπήσεις των εθνικών ομάδων της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και θα έφερνε τις δύο κοινότητες πιο κοντά. Επίσης, θα μπορούσε να αποτελέσει και ένα προηγούμενο για επόμενα σχέδια λύσης ή και ακόμη για τις απευθείας διακοινοτικές συνομιλίες, καθώς στο Κυπριακό υπάρχει ένας κανόνας που αναφέρει πως όλα τα σχέδια λύσης παρουσιάζουν ομοιότητες και σταθερές των οποίων η διάρκεια

⁶⁰ Sucica: *Bosnian football*. Ημερομηνία ανάκτησης 12.12.2017, από: <https://uk.reuters.com/article/uk-bosnia-soccer/bosnian-football-success-sets-example-for-healing-ethnic-divide-idUKBRE99L17520131022>

⁶¹ Τριανταφύλλου: *Το Σχέδιο*, σελ.13-16.

⁶² Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ημερομηνία ανάκτησης 27.11.2017, από: [http://www.law.gov.cy/law/lawoffice.nsf/all/7C380EEC7AD244F6C225744A0034F3E7/\\$file/%CE%A4%CE%BF%20%CE%A3%CF%8D%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B1%20%CF%84%CE%B7%CF%82%20%CE%9A%CF%85%CF%80%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%CF%82%20%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%B1%CF%82.pdf](http://www.law.gov.cy/law/lawoffice.nsf/all/7C380EEC7AD244F6C225744A0034F3E7/$file/%CE%A4%CE%BF%20%CE%A3%CF%8D%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B1%20%CF%84%CE%B7%CF%82%20%CE%9A%CF%85%CF%80%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%CF%82%20%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%B1%CF%82.pdf)

⁶³ Λυγερός: *Κύπρος*, σελ. 69.

και η διαχρονικότητα εκπλήσσει, αφού μπορεί να απορρίπτονταν, αλλά παρέμειναν στο ιστορικό αρχείο και πάνω τους στηρίζονταν τα επόμενα σχέδια.⁶⁴

Όπως φαίνεται από τα παραδείγματα των Τουρκοκύπριων αθλητών που προπονούνται υπό την πρόνοια των επίσημων αρχών και φορέων και μετέχουν σε εθνικές ομάδες της Κυπριακής Δημοκρατίας, του αθλητή του στίβου Ζαφέρ Σουκουσιού και του αρσιβαρίστα Οσμάν Καν, αλλά και από το παράδειγμα του ποδοσφαίρου, ο αθλητισμός μπορεί να αποτελέσει ένα πεδίο συνεννόησης μεταξύ των δύο κοινοτήτων και να τις φέρει πιο κοντά, ιδιαίτερα τις νεότερες γενιές Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων που μέχρι σήμερα δεν έχουν ζήσει μαζί και που έμαθαν να ζουν με τείχη και συρματοπλέγματα ανάμεσά τους. Μία πραγματική δημοκρατική και λειτουργική λύση του Κυπριακού θα έπρεπε να επιτρέπει να κτίζονται πέραν των θεσμικών και άλλες γέφυρες ανάμεσα στους Κύπριους κάθε θρησκευόμενου. Να υπάρχει ώσμωση μεταξύ τους και να δημιουργούν καινούργια αμαλγάματα.⁶⁵

Σε τομέα του αθλητισμού, το Σχέδιο Ανάν απέτυχε να αξιοποιήσει τον αθλητισμό για την ουσιαστική προσέγγιση Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων και την επανένωση της νήσου. Οι περιπτώσεις των δύο χωρών, της Ελβετίας και του Βελγίου, που το ίδιο το Σχέδιο επικαλείτο ως πρότυπα οργάνωσης του νέου κράτους, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως παραδείγματα για τον ξεκάθαρο προσδιορισμό της αρμοδιότητας στον αθλητισμό. Τα δύο Ομοσπονδιακά κράτη έχουν μεν διαφορετικά μοντέλα ως προς την αρμοδιότητα του αθλητισμού, αλλά η διεθνής αθλητική εκπροσώπησή τους είναι ενιαία, που σημαίνει ότι οι αθλητές τους σε όποια κοινότητα και αν ανήκουν εκπροσωπούν ένα ενιαίο κράτος και αγωνίζονται κάτω από την ίδια σημαία, με αποτέλεσμα να έρχονται πιο κοντά και να νοιώθουν συμπατριώτες. Το ίδιο ισχύει και για τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Η χώρα βγήκε από έναν αιματηρό εμφύλιο το 1995 και μία από τις κορυφαίες ενοποιητικές εκφράσεις και δραστηριότητες ανάμεσα στις τρεις εθνότητες που την απαρτίζουν είναι η εθνική ομάδα ποδοσφαίρου.

⁶⁴ Χριστοδουλίδης: *Τα σχέδια*, σελ. 236.

⁶⁵ Κοτζιάς: *Η εξωτερική*, σελ. 320.

Provisions on Sport to the Annan Plan for Solving the Cyprus Issue

S. Triantafyllou^{1*}, D. Gargalianos²

¹Panteio University

²Democritus University of Thrace

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the provisions on sport to the Annan Plan for solving the Cyprus issue. It was found that these provisions were indirect, and the relevant competencies were assigned to the constituent states and not to a confederated government, hence the proposed entity was a confederation of states. The adoption of this Plan would create a number of problems in the representation of sport of the country at an international level. To that extent, while sports can bring closer the Greek-Cypriots with the Turkish-Cypriots, who after the invasion of 1974 have been totally alienated, was not sufficiently used.

Key words: Cyprus; Federation; Confederation.

Corresponding address:

Sotiris Triantafyllou
Laboratory co-operator at TEI Western Greece
PhD Candidate at the Department of Communication, Media & Culture,
Panteio University, Athens
Karaiskaki 39, Likovrisi, 14123, Athens

E-mail:

sotiristr1@yahoo.gr